Dziennik Urzędowy
Unii Europejskiej

PL
Seria C

C/2025/1801

4.4.2025

P10_TA(2024)0042

Genetycznie zmodyfikowana kukurydza DP-915635-4

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 26 listopada 2024 r. w sprawie decyzji wykonawczej Komisji (EU) 2024/1822 zezwalającej na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę DP915635, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych (2024/2839(RSP))

(C/2025/1801)

Parlament Europejski,

— uwzględniając decyzję wykonawczą Komisji (EU) 2024/1822 zezwalającą na wprowadzenie do obrotu, na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady, produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę DP915635, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych ([1]),

— uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy ([2]), w szczególności jego art. 7 ust. 3 i art. 19 ust. 3,

— uwzględniając głosowanie – bez wydania opinii – przeprowadzone 26 kwietnia 2024 r. przez Stały Komitet ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz, o którym mowa w art. 35 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003, oraz głosowanie komitetu odwoławczego 29 maja 2024 r., w wyniku którego również nie wydano opinii,

— uwzględniając art. 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającego przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję ([3]),

— uwzględniając opinię Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) z 30 listopada 2023 r., opublikowaną 17 stycznia 2024 r. ([4]),

— uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje zawierające sprzeciw wobec zatwierdzania organizmów zmodyfikowanych genetycznie (GMO) ([5]),

— uwzględniając art. 115 ust. 2 i 3 Regulaminu,

— uwzględniając projekt rezolucji Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności,

A. mając na uwadze, że 20 grudnia 2020 r., zgodnie z art. 5 i 17 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003, przedsiębiorstwo Pioneer Overseas Corporation, Inc. z siedzibą w Belgii zwróciło się w imieniu przedsiębiorstwa Pioneer Hi-Bred International z siedzibą w Stanach Zjednoczonych do właściwego organu Niderlandów z wnioskiem dotyczącym wprowadzenia do obrotu żywności, składników żywności i paszy zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę DP915635, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych („wniosek”); mając na uwadze, że wniosek dotyczył również wprowadzenia do obrotu produktów zawierających genetycznie zmodyfikowaną kukurydzę DP915635, składających się z niej lub z niej wyprodukowanych do zastosowań innych niż w żywności i paszy, z wyjątkiem uprawy;

([1]) Dz.U. L, 2024/1822, 4.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1822/oj.
([2]) Dz.U. L 268 z 18.10.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([3]) Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([4]) Opinia naukowa panelu EFSA ds. organizmów modyfikowanych genetycznie dotycząca oceny genetycznie zmodyfikowanej kukurydzy DP915635 przeznaczonej do stosowania w żywności i paszy, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1829/2003 (wniosek EFSA-GMO-NL-2020-172), Dziennik EFSA 2024;22(1):8490, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8490.
([5]) W ósmej kadencji Parlament przyjął 36, a w dziewiątej – 38 rezolucji zawierających sprzeciw wobec zatwierdzania GMO.

B. mając na uwadze, że 30 listopada 2023 r. EFSA wydał pozytywną opinię, którą opublikowano 17 stycznia 2024 r.;

C. mając na uwadze, że genetycznie zmodyfikowana kukurydza zawiera geny nadające odporność na glufosynat i wytwarza owadobójczą toksynę IPD079Ea otrzymywaną z paproci Ophioglossum pendulum; mając na uwadze, że modyfikacja genetyczna wymagała wieloetapowego procesu z wykorzystaniem metody CRISPR-Cas w celu wprowadzenia „lądowiska" w miejscu docelowym, w którym następnie wprowadza się konstrukty genowe do wytworzenia nowych cech;

Brak oceny herbicydów uzupełniających

D. mając na uwadze, że na mocy rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 503/2013 ([6]) wymagana jest ocena, czy oczekiwane praktyki rolnicze mają wpływ na wyniki badanych punktów końcowych; mając na uwadze, że zgodnie z tym rozporządzeniem wykonawczym ma to szczególne znaczenie w przypadku roślin tolerujących herbicydy;

E. mając na uwadze, że zdecydowaną większość upraw zmodyfikowanych genetycznie poddano modyfikacji genetycznej, aby osiągnąć tolerancję na co najmniej jeden herbicyd uzupełniający spośród herbicydów, które mogą być stosowane w trakcie całej uprawy roślin zmodyfikowanych genetycznie bez powodowania zamierania upraw, jak miałoby to miejsce w przypadku upraw nietolerujących herbicydów; mając na uwadze, że według licznych badań uprawa genetycznie zmodyfikowanych roślin tolerujących herbicydy prowadzi do większego zużycia herbicydów uzupełniających, co w dużej mierze spowodowane jest pojawieniem się chwastów tolerujących herbicydy ([7]);

F. mając na uwadze, że genetycznie zmodyfikowane uprawy tolerujące herbicydy zmuszają rolników do stosowania systemu zwalczania chwastów, który jest w dużej mierze lub całkowicie uzależniony od herbicydów, ponieważ wyższa cena nasion zmodyfikowanych genetycznie ma uzasadnienie tylko wtedy, gdy rolnicy kupujący takie nasiona rozpylają również herbicydy uzupełniające; mając na uwadze, że zwiększone uzależnienie od herbicydów uzupełniających w gospodarstwach, w których prowadzi się genetycznie zmodyfikowane uprawy, przyspiesza pojawianie się i rozprzestrzenianie chwastów odpornych na te herbicydy, co sprawia, że konieczne staje się coraz szersze stosowanie herbicydów, czyli prowadzi do powstania błędnego koła;

G. mając na uwadze, że nadmierne uzależnienie od herbicydów przyniesie takie negatywne skutki jak pogorszenie zdrowia gleby, jakości wody oraz różnorodności biologicznej na powierzchni ziemi i pod ziemią, a także większe narażenie ludzi i zwierząt, potencjalnie również w wyniku większych pozostałości herbicydów w żywności i paszy;

H. mając na uwadze, że glufosynat zaliczono do substancji działających szkodliwie na rozrodczość (1B), spełnia on zatem kryteria graniczne określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 ([8]); mając na uwadze, że zezwolenie na stosowanie glufosynatu w Unii wygasło 31 lipca 2018 r.;

I. mając na uwadze, że ocenę pozostałości herbicydów i metabolitów znalezionych na roślinach zmodyfikowanych genetycznie uznaje się za niewchodzącą w zakres kompetencji panelu EFSA ds. organizmów modyfikowanych genetycznie, w związku z czym nie dokonuje się jej w ramach procedury zatwierdzania GMO;

Nierozstrzygnięte kwestie dotyczące oceny toksyny IPD079Ea

J. mając na uwadze, że toksyna Ophioglossum pendulum (IPD079Ea) nie należy do europejskiej flory i nigdy wcześniej nie została wprowadzona do łańcucha żywnościowego ani paszowego; mając na uwadze, że sposób działania IPD079Ea nie został jeszcze dobrze opisany; mając na uwadze, że zdaniem państw członkowskich wprowadzenie tego białka do rolnictwa i do łańcucha żywnościowego wymagałoby znacznie większej ilości danych na temat sposobu działania i specyfiki toksyn;

([6]) Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 503/2013 z dnia 3 kwietnia 2013 r. w sprawie wniosków o zatwierdzenie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz zmieniające rozporządzenia Komisji (WE) nr 641/2004 i (WE) nr 1981/2006 (Dz.U. L 157 z 8.6.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2013/503/oj).

([7]) Zob. na przykład Schulz, R., Bub, S., Petschick, L. L., Stehle, S., Wolfram, J. (2021) „Applied pesticide toxicity shifts towards plants and invertebrates, even in GM crops" [Toksyczność stosowanych pestycydów przesuwa się na rośliny i bezkręgowce, nawet w uprawach modyfikowanych genetycznie], Science 372(6537), s. 81–84, https://doi.org/10.1126/science.abe1148; Bonny, S., „Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact" [Odporne na herbicydy genetycznie zmodyfikowane rośliny uprawne i chwasty a herbicydy: przegląd i wpływ], Environmental Management, styczeń 2016; 57(1), s. 31–48, https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 oraz Benbrook, C.M., „Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years" [Wpływ genetycznie modyfikowanych upraw na stosowanie pestycydów w USA – pierwsze szesnaście lat], Environmental Sciences Europe, 28 września 2012 r., tom 24(1), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24.

([8]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1107/oj).

Uwagi właściwych organów państw członkowskich i zainteresowanych stron

K. mając na uwadze, że podczas trzymiesięcznego okresu konsultacji państwa członkowskie zgłosiły EFSA wiele krytycznych uwag, w tym zauważyły, że nie można wydać opinii na temat bezpieczeństwa genetycznie zmodyfikowanej kukurydzy ze względu na luki w danych w dokumentacji dotyczącej wymogów rozporządzenia wykonawczego (UE) nr 503/2013, że plan monitorowania wymaga dopracowania oraz że EFSA nie rozpatrzył wpływu glufosynatu na mikrobiom jelitowy konsumentów ani na mikroflorę gleby, mimo że wpływ taki wyraźnie istnieje;

Zapewnienie równych warunków działania na całym świecie i realizacja międzynarodowych zobowiązań Unii

L. mając na uwadze, że we wnioskach ze Strategicznego dialogu na temat przyszłości rolnictwa w UE ([9]) wzywa się Komisję do ponownej oceny jej podejścia do dostępu do rynku dla importu i eksportu produktów rolno-spożywczych, biorąc pod uwagę wyzwanie, jakim są rozbieżne standardy Unii i jej partnerów handlowych; mając na uwadze, że sprawiedliwsze stosunki handlowe na poziomie globalnym, spójne z celami na rzecz zdrowego środowiska, były jednym z głównych postulatów rolników podczas demonstracji w latach 2023 i 2024;

M. mając na uwadze, że w sprawozdaniu specjalnej sprawozdawczyni Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) ds. prawa do żywności z 2017 r. stwierdzono, że szczególnie w krajach rozwijających się niebezpieczne pestycydy mają katastrofalne skutki dla zdrowia ([10]); mając na uwadze, że zadanie nr 3.9 w celach zrównoważonego rozwoju ONZ zakłada znaczne obniżenie do 2030 r. liczby zgonów i zachorowań powodowanych przez niebezpieczne substancje chemiczne oraz zanieczyszczenie i skażenie powietrza, wody i gleby ([11]);

N. mając na uwadze, że w grudniu 2022 r. podczas COP15 Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej uzgodniono globalne ramy różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu, które obejmują globalny cel zmniejszenia ryzyka związanego z pestycydami o co najmniej 50 % do 2030 r. ([12]);

O. mając na uwadze, że zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1829/2003 genetycznie zmodyfikowana żywność lub pasza nie mogą wywierać szkodliwego wpływu na zdrowie ludzi i zwierząt ani na środowisko naturalne, a przy sporządzaniu decyzji Komisja musi brać pod uwagę istotne przepisy prawa Unii oraz inne uzasadnione czynniki istotne dla sprawy; mając na uwadze, że takie uzasadnione czynniki powinny obejmować zobowiązania Unii wynikające z celów zrównoważonego rozwoju ONZ i z Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej;

Zmniejszenie zależności od paszy z przywozu

P. mając na uwadze, że jednym z wniosków wyciągniętych z kryzysu związanego z COVID-19 i trwającej wojny w Ukrainie jest potrzeba, aby Unia uniezależniła się od niektórych materiałów krytycznych; mając na uwadze, że w piśmie określającym zadania kandydata na komisarza Christophe'a Hansena przewodnicząca Komisji Ursula von der Leyen zwraca się do niego, by przeanalizował sposoby ograniczenia przywozu kluczowych towarów ([13]);

Niedemokratyczny proces podejmowania decyzji

Q. mając na uwadze, że w ósmej kadencji Parlament przyjął łącznie 36 rezolucji, w których sprzeciwił się wprowadzeniu do obrotu GMO do zastosowania w żywności i paszy (33 rezolucje) oraz uprawie GMO w Unii (trzy rezolucje); mając na uwadze, że w dziewiątej kadencji Parlament przyjął 38 sprzeciwów wobec wprowadzania GMO do obrotu;

R. mając na uwadze, że Komisja nadal wydaje zezwolenia na GMO, mimo że sama stwierdziła niedemokratyczność tego procesu, a także mimo braku poparcia ze strony państw członkowskich i sprzeciwów Parlamentu;

S. mając na uwadze, że żadna zmiana w prawie nie jest konieczna, by Komisja mogła nie zatwierdzić GMO, jeżeli w komitecie odwoławczym kwalifikowana większość państw członkowskich nie opowie się za zatwierdzeniem ([14]);

([9]) https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/agriculture-and-green-deal/strategic-dialogue-future-eu-agriculture_pl.
([10]) https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc3448-report-special-rapporteur-right-food.
([11]) https://indicators.report/targets/3-9/.
([12]) Zob. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/ip_22_7834.
([13]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en
([14]) Zgodnie z art. 6 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 182/2011 Komisja „może przyjąć", a nie „przyjmuje" projekt aktu wykonawczego, jeżeli nie opowie się za nim kwalifikowana większość państw członkowskich w komitecie odwoławczym.

T. mając na uwadze, że 26 kwietnia 2024 r. Stały Komitet ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz, o którym mowa w art. 35 rozporządzenia (WE) nr 1829/2003, nie wydał opinii w głosowaniu, co oznacza, że zezwolenia nie poparła kwalifikowana większość państw członkowskich; mając na uwadze, że w wyniku głosowania 29 maja 2024 r. komitet odwoławczy po raz kolejny nie wydał opinii;

U. mając na uwadze, że 2 lipca 2024 r. Komisja zezwoliła na wprowadzenie do obrotu zmodyfikowanej genetycznie kukurydzy;

1. uważa, że decyzja wykonawcza (UE) 2024/1822 przekracza uprawnienia wykonawcze przewidziane w rozporządzeniu (WE) nr 1829/2003;

2. uważa, że decyzja wykonawcza (UE) 2024/1822 jest niespójna z prawem Unii, gdyż nie odpowiada celowi rozporządzenia (WE) nr 1829/2003 zakładającemu – zgodnie z zasadami ogólnymi określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002 ([15]) – stworzenie podstawy do zapewnienia wysokiego poziomu ochrony życia i zdrowia ludzkiego, zdrowia i dobrostanu zwierząt, środowiska naturalnego oraz interesów konsumentów w związku z genetycznie zmodyfikowaną żywnością i paszą, przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznego funkcjonowania rynku wewnętrznego;

3. wzywa Komisję do zapewnienia zbieżności norm między Unią a jej partnerami w negocjacjach dotyczących umów o wolnym handlu w celu spełnienia unijnych norm bezpieczeństwa;

4. wzywa Komisję do uchylenia decyzji wykonawczej (UE) 2024/1822;

5. wzywa Komisję, aby nie zezwalała na uprawę zmodyfikowanych genetycznie roślin tolerujących herbicydy ze względu na związane z tym intensywniejsze stosowanie herbicydów uzupełniających, a tym samym większe ryzyko dla różnorodności biologicznej, bezpieczeństwa żywności i zdrowia pracowników, zgodnie z podejściem „Jedno zdrowie”;

6. podkreśla w związku z tym, że zezwalanie na przywóz z przeznaczeniem na żywność lub paszę roślin zmodyfikowanych genetycznie, którym nadano tolerancję na herbicydy zakazane w Unii, takie jak glufosynat, jest niezgodne z międzynarodowymi zobowiązaniami Unii wynikającymi m.in. z celów zrównoważonego rozwoju ONZ i Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej, w tym z niedawno przyjętych globalnych ram różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu ([16]);

7. oczekuje, że Komisja – w trybie pilnym – wywiąże się ze swojego zobowiązania ([17]) do przedstawienia wniosku, który zagwarantuje, że niebezpieczne chemikalia zakazane w Unii nie będą produkowane na eksport;

8. wyraża zadowolenie, że w skierowanym do posłów piśmie z 11 września 2020 r. Komisja w końcu przyznała, że przy podejmowaniu decyzji o zezwoleniu na wprowadzenie GMO należy uwzględniać zasady zrównoważonego rozwoju ([18]); jest jednak głęboko rozczarowany faktem, że od tego czasu Komisja wciąż zezwala na przywóz GMO do Unii, mimo sprzeciwu Parlamentu i większości państw członkowskich;

9. ponownie apeluje do Komisji o uwzględnianie zobowiązań Unii wynikających z umów międzynarodowych, takich jak paryskie porozumienie klimatyczne, Konwencja ONZ o różnorodności biologicznej i cele zrównoważonego rozwoju ONZ; ponawia apel o to, by projektom aktów wykonawczych towarzyszyło uzasadnienie wyjaśniające, w jaki sposób gwarantują one przestrzeganie zasady „nie szkodzić” ([19]);

10. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządom i parlamentom państw członkowskich.

([15]) Rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

([16]) W grudniu 2022 r. podczas 15. Konferencji stron Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej (COP15) uzgodniono globalne ramy różnorodności biologicznej, które obejmują globalny cel zmniejszenia ryzyka związanego z pestycydami o co najmniej 50 % do 2030 r. (zob. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/ip_22_7834).

([17]) Zgodnie z załącznikiem do komunikatu Komisji z 14 października 2020 r. pt. „Strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności na rzecz nietoksycznego środowiska”, COM(2020)0667, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=COM%3A2020%3A667%3AFIN#document2.

([18]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

([19]) Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (Dz.U. C 270 z 7.7.2021, s. 2), ust. 102.